

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๖๐/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๔๔/๒๕๖๑

วันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง นางสาวกฤตยา อาชวนิจกุล (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นางสาวกฤตยา อาชวนิจกุล (ผู้ร้อง) อ้างว่า นางสาวศรีสมัย เชื้อชาติ ซึ่งเป็นแพทย์ในเครือข่ายแพทย์อาสา เพื่อยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ตามกฎหมาย และข้อบังคับแพทยสภา ให้กับวัยรุ่นและสตรีที่ท้องไม่พร้อม และเป็นคณะกรรมการ จัดระบบส่งต่อเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย ตามคำสั่งกรมอนามัยที่ ๒๐๗/๒๕๖๐ ถูกจับกุมและ ถูกแจ้งข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๒ ทั้งที่มีอำนาจกระทำได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ และเป็นสาเหตุนำไปสู่ การจับกุมและแจ้งข้อกล่าวหาผู้เข้ารับบริการเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ผู้ร้องมีความเห็นว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๕ มีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ บัญญัติมุ่งลงโทษแต่เฉพาะหญิงผู้ทำแท้งเป็นสำคัญ ทั้งที่การตั้งครรภ์มิได้เกิดขึ้นจาก การกระทำของหญิงเพียงฝ่ายเดียว แต่ชายซึ่งมีความสัมพันธ์กับฝ่ายหญิงย่อมต้องรับผิดชอบและถูกลงโทษด้วย บทบัญญัติมาตราดังกล่าวจึงทำให้ชายและหญิงไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ

- ๒ -

ในชีวิตและร่างกายของหญิงที่มีเสรีภาพจะกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของตนเอง สำหรับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ เป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ และไม่เท่าทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการแพทย์ในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการใช้ยาชุดการตั้งครรภ์แทนการใช้หัตถการทางการแพทย์ นอกจากนี้ การที่บทบัญญัติมาตราดังกล่าวมุ่งคุ้มครองเฉพาะการกระทำของแพทย์โดยไม่ครอบคลุมบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ ที่ให้บริการภายใต้การควบคุมของแพทย์ จึงไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ในส่วนที่บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพ ผู้ร้องจึงเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา ๓๐๕ โดยให้ครอบคลุมผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้อยู่ภายใต้ความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และมีข้อยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่มีคามผิด หากอายุครรภ์ของหญิงนั้นไม่ถึง ๑๒ สัปดาห์ หรือการตั้งครรภ์มีผลกระทบต่อจิตใจของหญิงนั้น หรือตัวอ่อนในครรภ์มีความพิการหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคทางพันธุกรรม

ผู้ร้องได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ร้องทราบว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ แม้จะปรากฏว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติ แต่ยังไม่ถือเป็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓ (๑) ได้

ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

(๑) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ จึงใช้บังคับมิได้

(๒) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ จึงใช้บังคับมิได้

(๓) ให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับในอีก ๕๔๐ วัน หลังจากอ่านคำวินิจฉัย โดยกำหนดเงื่อนไขให้องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

- ๓ -

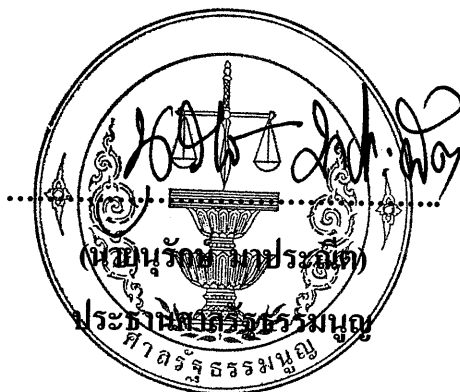
และรายงานผลการปฏิบัติหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๓๐ วัน และ ๕๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามลำดับ

ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขออนุญาตถอนคำร้องโดยอ้างเหตุผลว่า เพื่อจัดเตรียมเอกสารประกอบคำร้องให้สมบูรณ์และผู้ร้องจะดำเนินการมายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ อีกครั้งหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะอนุญาตให้ถอนคำร้อง ตามคำขอของผู้ร้อง หรือไม่

ศาลได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ฉบับลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๑ และคำร้อง ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งผู้ร้องขอลงถอนคำร้องเพื่อจัดเตรียมเอกสาร ประกอบคำร้องให้สมบูรณ์ และจะมายื่นคำร้องอีกครั้งหนึ่ง แล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า คำร้องที่ได้ ยื่นต่อศาลไว้แล้ว ก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตายหรือมีการขอลงถอนคำร้อง หรือไม่มี เหตุที่จะต้องวินิจฉัยคดีนั้น ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ไว้ เว้นแต่การพิจารณาคดีต่อไปจะเป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องขอลงถอนคำร้องก่อนที่ศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือ มีคำสั่งและเหตุการณ์ขอลงถอนคำร้องมีเหตุผลอันสมควร ศาลจึงอนุญาตให้ถอนคำร้องและมีคำสั่งให้ จำหน่ายคดีดังกล่าว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี

(คำสั่งที่ ๖๐/๒๕๖๑)

[Handwritten signature]

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายซัช ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ